

คำต่อคำ

ความสำเร็จที่เพิ่ง 'เริ่มต้น'

ของภารกิจ 'ทวงคืน' สมบัติชาติ

จบลงอย่างงดงาม สำหรับภารกิจ 'ทวงคืน' สมบัติชาติจากต่างแดน กรณี 2 ทับหลังจากปราสาทหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ และทับหลังปราสาทเขาโล้น จังหวัดสระแก้ว หรือหากพูดให้ถูกกว่านั้น นี่คือการ 'เริ่มต้น' ที่ประสบความสำเร็จก่อนมุ่งหมายสู่มรดกชาติชิ้นต่อไป ที่ยังมีอีกมากมายในลิสต์จ้อทวงคืน โดยเฉพาะประติมากรรมสัมฤทธิ์กลุ่มประโคนชัย อันเป็น 'เป้าหมายหลัก' ของภารกิจเมื่อครั้งเริ่มต้นเมื่อกว่า 5 ปีก่อน

25 พฤษภาคมที่ผ่านมา ตามเวลาในสหรัฐ สำนักงานสืบสวนเพื่อความมั่นคงแห่งมาตุภูมิสหรัฐ (เอชเอสไอ) ร่วมกับสถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส จัดพิธีส่งมอบทับหลังปราสาทหนองหงส์และทับหลังปราสาทเขาโล้นคืนให้แก่รัฐบาลไทย โดยมี เดวิด เอ. พรินซ์ หัวหน้าเจ้าหน้าที่พิเศษเอชเอสไอ นครลอสแอนเจลิส ตาตัม คิง หัวหน้าเจ้าหน้าที่พิเศษเอชเอสไอ นครซานฟรานซิสโก สเตฟานี ไฮด์ส รักษาการอัยการสหรัฐ ประจำรัฐแคลิฟอร์เนียเขตภาคเหนือ มนสิรี ศรีโสดาพล

เอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน **มังกร ประทุมแก้ว** กงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส **พิชญ์ โสภณ** กงสุลใหญ่ ณ นครชิคาโก และ **พาวีโอ จินดา** กงสุลใหญ่ ณ นครนิวยอร์ก เป็นผู้แทนฝ่ายไทยเข้าร่วม

จรดปากกาลงนามในเอกสาร จับมือด้วยมิตรไมตรีเป็นที่เรียบร้อย ก่อนเห็นฟ้าจากสหรัฐอเมริกา ด้วยสายการบินโคเรียนแอร์ เที่ยวบินที่ KE12 ออกจากนครลอสแอนเจลิสไปยังกรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ จากนั้น เดินทางต่อมายังท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ แลนด์ลิ่งสู่นดินแดนไทยในช่วงเย็นของวันที่ 28 พฤษภาคม

ตัดภาพมายัง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร กรุงเทพฯ เย็นย่าของวันจันทร์ที่ 31 พฤษภาคม **อิทธิพล คุณปลื้ม** รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เป็นประธานในพิธีรับมอบรางวัลต้อนรับ 2 ทับหลัง โดยมี **ประทีป เพ็งตะโก** อธิบดีกรมศิลปากร พร้อมด้วยคณะกรรมการติดตามโบราณวัตถุของไทยในต่างประเทศกลับคืนสู่ประเทศไทย รวมถึง **ทงศักดิ์ หาญวงษ์** นักวิชาการจากภาคประชาชนผู้สืบพินัยกรรม และผู้บริหารกระทรวงวัฒนธรรม ผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กรมศิลปากร เข้าร่วมพิธี

ต่อจากนี้ คือถ้อยคำจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุเป้าหมายในครั้งนี้

เดวิด เอ. พรินซ์

หัวหน้าเจ้าหน้าที่พิเศษสำนักงานสืบสวนเพื่อความมั่นคงแห่งมาตุภูมิของสหรัฐฯ หรือ เอชเอสไอ

ขอแสดงความยินดีและขอบคุณหน่วยงานไทยและสหรัฐฯ ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ภารกิจทับหลังสองรายการนี้ ประสบความสำเร็จ หนึ่งในภารกิจที่สำคัญของเอชเอสไอคือการสืบสวน

(ภาพ AP)

เกี่ยวกับโบราณวัตถุและศิลปวัตถุ โดยในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเอชเอสไอได้สอบสวนและดำเนินคดีเพื่อส่งโบราณวัตถุกว่า 13,000 รายการ คืนให้แก่รัฐบาลต่างประเทศและพิพิธภัณฑสถานหรือสถาบันศิลปะที่เป็นเจ้าของโดยชอบธรรม

การส่งคืนทับหลังทั้งสองรายการให้แก่รัฐบาลไทยในวันนี้จึงเป็นสิ่งที่ต่อยอดถึงพันธสัญญาและความร่วมมือที่เอชเอสไอมีต่อนานาประเทศ

มังกร ประทุมแก้ว

กงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส

ยินดีอย่างยิ่งที่มีส่วนในการส่งมอบทับหลังสองรายการคืนให้แก่ประเทศไทยในครั้งนี้ โดยทางสถานกงสุล ได้ติดต่อประสานงานกับฝ่ายสหรัฐฯ อย่างแข็งขันมาโดยตลอด ก็ถือว่าเป็นความสำเร็จร่วมกันระหว่างฝ่ายไทยและสหรัฐฯ นอกจากทับหลังสองรายการนี้แล้ว ยังมีโบราณวัตถุอีกหลายรายการที่รอวันเดินทางกลับประเทศไทยอยู่ ขอให้เชื่อมั่นว่า สถานกงสุล จะทำงานอย่างเต็มที่และต่อเนื่องเพื่อให้สมบัติของชาติเหล่านี้กลับคืนสู่มาตุภูมิให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาและชื่นชมคุณค่าต่อไป

พิษณุ ไสภณ

กงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์

รู้สึกยินดีที่ได้เข้าร่วมพิธีส่งมอบทับหลังสองรายการนี้กลับคืนสู่ประเทศไทย ซึ่งเป็นนิมิตหมายอันดีในการร่วมมือกันระหว่างสองประเทศเพื่อติดตามโบราณวัตถุรายการอื่น ๆ ทั้งนี้ ทราบว่าที่พิพิธภัณฑ์ที่ซิดนีย์เองก็มีรายการโบราณวัตถุที่ฝ่ายไทยประสงค์จะติดตามทวงคืนอยู่ ก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะสามารถดำเนินรอยตามกรณีของทับหลังปราสาทหนองหงส์และทับหลังปราสาทเขาโล้นได้

พابیโอ จินดา

กงสุลใหญ่ ณ นครนิวยอร์ก

รู้สึกดีใจที่ทับหลังทั้งสองรายการได้เดินทางกลับสู่ประเทศไทยในที่สุด การจะติดตามโบราณวัตถุและมรดกอันมีค่าของไทยคืนสู่มาตุภูมิให้ประสบความสำเร็จได้ในแต่ละครั้งจะต้องใช้ความพยายามอย่างมาก จึงอยากขอวิงวอนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและคนไทยทุกคนช่วยกันวางแผนและดูแลรักษากันอย่างดีเพื่อไม่ให้มรดกของชาติต้องกลับคืนสู่วงการถูกลักลอบนำออกนอกประเทศซ้ำแล้วซ้ำเล่าอีก

มนัสวี ศรีโสดาพล

เอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา

รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มาร่วมงานกับพวกคุณทุกคนที่นี่และรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้ร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีมอบทับหลังโบราณสองอันอันเป็นมงคลนี้ ประกอบด้วยทับหลังปราสาทหนองหงส์ จ.บุรีรัมย์ และทับหลังปราสาทเขาโล้น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาโล้น จ.สระแก้ว ระหว่าง

สำนักงานสืบสวนเพื่อความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ (เอชเอสไอ) และสำนักงานอัยการสหรัฐ เขตทางตอนเหนือของแคลิฟอร์เนียกับสถานกงสุลใหญ่ไทยในลอสแอนเจลิส

ย้อนกลับไปในศตวรรษที่ 11 หรือหนึ่งพันปีที่แล้ว ทับหลังหินทรายทั้งสองนี้ถูกสร้างและตกแต่งในฐานะส่วนหนึ่งของภูมิสถาปัตยกรรมของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาที่กระจายอยู่ทั่วภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาและทับหลังที่มีภาพวาดของเทพเจ้าในศาสนาฮินดูเป็นศูนย์กลางของการบูชาและความเคารพของชุมชนใกล้เคียงในท้องถิ่นมานานแล้ว กว่าครึ่งศตวรรษที่แล้วทับหลังทั้งสองถูกลบออกจากที่เดิม และในที่สุดก็ปรากฏขึ้นอีกครั้งที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะเอเชียแห่งซานฟรานซิสโก

วันนี้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีเยี่ยมจากเพื่อนชาวอเมริกันของเรา เอชเอสไอและกระทรวงยุติธรรมสหรัฐ พวกเราจึงมีส่วนร่วมในการเริ่มต้นการเดินทางที่รอคอยมานานเพื่อนำทับหลังทั้ง 2 ชิ้น กลับไปยังสถานที่ดั้งเดิม ชุมชน และผู้นับถือในประเทศไทย ผมรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาร่วมงานกับเพื่อนร่วมงานชาวไทย กงสุลใหญ่ในลอสแอนเจลิส ชิคาโก และนิวยอร์ก เพื่อเป็นสักขีพยานในการเฉลิมฉลองที่สำคัญของการเดินทางอันศักดิ์สิทธิ์นี้

ในนามของรัฐบาลไทยและประชาชนชาวไทย ผมขอถือโอกาสนี้แสดงความขอบคุณอย่างจริงใจต่อเอชเอสไอในซานฟรานซิสโก ลอสแอนเจลิส และวอชิงตัน ดี.ซี. และสำนักงานอัยการสหรัฐ สำหรับความพยายาม ความทุ่มเท และความร่วมมือเพื่อให้สิ่งนี้เป็นไปได้ในที่สุด การทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องของไทยและสหรัฐอเมริกาในภารกิจนี้ รวมถึงหน่วยงานของรัฐ บุคลากรทางวิชาการ สื่อท้องถิ่น และประชาชนของเรา ได้เน้นย้ำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่จริงใจและยาวนานระหว่างสองประเทศ นอกจากนี้ผมเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่าความสำเร็จของคดีนี้จะนำไปสู่ความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกาในด้านนี้ต่อไป

การส่งคืนทับหลังให้กับไทยในวันนี้ไม่ใช่ครั้งแรก และผมเชื่อมั่นว่าจะไม่เป็นครั้งสุดท้าย ตราบเท่าที่การค้นคว้าโบราณวัตถุที่ผิดกฎหมายยังคงดำเนินต่อไป ผมหวังว่าเรื่องราวของทับหลังของไทยจะช่วยสร้างความตระหนักรู้แก่สาธารณชนในการป้องกันไม่ให้มีการนำสมบัติทางศาสนาและวัฒนธรรมออกจากพื้นที่ดั้งเดิมและชุมชนท้องถิ่น และเพื่อให้แน่ใจว่ามีการดำเนินการอย่างจริงจังและมีความโปร่งใสในสังคมโลกมากขึ้น

อิทธิพล คุณปลื้ม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

ที่ผ่านมาประเทศไทย ได้รับโบราณวัตถุกลับคืนสู่ประเทศแล้ว 10 ครั้ง 759 รายการ ทับหลังทั้งสองรายการได้รับการประสานจากหลายหน่วยงาน ก่อนติดตามทวงคืนกลับสู่ประเทศไทย หลังจากนั้นจะมีโบราณวัตถุ อีก 13 รายการ ประกอบด้วยพระพุทธรูป และรูปเคารพต่างๆ ที่กำลังจะส่งคืนสู่ประเทศไทย ส่วนวิธีการเก็บรักษาทับหลังทั้ง 2 รายการนั้น ต้องมีการศึกษาทางวิชาการว่า จะเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ที่ใกล้กับปราสาททั้ง 2 แห่งมากที่สุด โดยกรมศิลปภาพจะพิจารณาร่วมกับท้องถิ่นอย่างถี่ถ้วน การที่ทับหลังทั้งสองชิ้นกลับคืนสู่ประเทศไทยถือเป็นความภาคภูมิใจ เป็นร่องรอยของความเจริญรุ่งเรืองในอดีต ผมถือว่าสองรายการนี้เป็นหนึ่งในขั้นตอนที่ดำเนินการแล้วเสร็จและจะติดตามทวงคืนรายการอื่นต่อไป

สมชาย กอชัยศิริกุล

นายกเทศมนตรีตำบลโนนดินแดง จ.บุรีรัมย์

ท้องถิ่นมีความพร้อมในการดูแลรักษาปราสาทหนองหงส์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ลูกหลานชาวโนนดินแดง จากรุ่นสู่รุ่น และเป็นแหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้ท้องถิ่น ขณะที่ปัจจุบันที่ตั้งของปราสาทหนองหงส์อยู่ในพื้นที่ของวิทยาลัยเทคโนโลยีโนนดินแดง ซึ่งมีมาตรการรักษาความปลอดภัยอยู่แล้ว หากได้ทับหลังกลับมาก็มีแนวทางจะเพิ่มอปพร.ปภ. เพื่อดูแลรักษาความปลอดภัย ขณะนี้ชาวโนนดินแดง ตีใจและตื่นตัว ที่ได้โบราณวัตถุกลับคืนมา ผู้เฒ่าผู้แก่อยากได้อะไรจริงกลับไป แต่หากได้ทับหลังจำลอง ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ทั้งนี้การติดตามทวงคืนตลอด 5 ปีที่ผ่านมา แม้นยาวนานแต่ก็คุ้มที่ได้กลับคืนบ้านเกิด

ทวงศ์ดี หาญวงษ์

นักวิชาการกลุ่มสำนึก 300 องค์

นอกจากทับหลังปราสาทหนองหงส์และเขาไฉ่น้ำ ยังมีโบราณวัตถุหลายชิ้นที่กำลังหาหลักฐานเพิ่มเติมอยู่ บางชิ้นมีหลักฐานเพิ่มเติมแล้ว แต่ยังติดปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะกรรมการต้องพิจารณาในเรื่องผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย

ความจริงแล้ว ผมคิดว่ามีทับหลังจากปราสาทตาเมือนธม อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งพบหลักฐานอยู่ในประเทศไทย และหายไปจากสถานี่ตำรวจอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ยังไม่ได้ส่งมอบให้กับกรมศิลปากร ก็หายไปก่อนไปโผล่อีกที่อยู่ที่พิพิธภัณฑ์ The Metropolitan นิวยอร์ก

สหรัฐอเมริกา ซึ่งตอนนี้เรามีข้อมูลสมบูรณ์แล้ว แต่ที่ต้องหารือกันระดับประเทศอีก ว่าควรไม่ควรทุกคนเป็นห่วงตรงนั้น แต่ส่วนตัวผมไม่ห่วง โบราณวัตถุคือโบราณวัตถุ อยู่ตรงไหนของประเทศไหน ก็เหมือนกัน วันหนึ่งเป็นของกัมพูชา เราก็ส่งคืนกัมพูชาไป แต่ปัจจุบันยังอยู่ในประเทศไทย ยังขึ้นทะเบียนโบราณสถานอยู่ ก็เท่านั้นเอง ไม่เห็นจะต้องคิดอะไรให้ยุ่งยาก

และยังมีประติมากรรมอีกหลายชิ้น ที่ไม่ใช่ทับหลัง ซึ่งได้ทำเรื่องทวงไปแล้วกว่า 30 รายการ แต่เราจะเน้นทวงเฉพาะในกลุ่มของประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อน เพราะมีกฎหมายการค้าโบราณวัตถุของโจร และปราบปรามพวกฟอกเงิน ที่ตีมูลค่าโบราณวัตถุ ไปบริจาคเป็นการโกงภาษีของประเทศ จึงมีการปราบเยอะ เราจึงฉวยโอกาสตรงนี้ ทางโน้นก็ยินดีจะช่วยเหลือที่ที่เราฟ้องไม่มีโอกาสชนะคดีสูง จึงต้องทวงที่สหรัฐอเมริกา ก่อน ส่วนประเทศอื่นที่มีการให้ความร่วมมือในระดับของการเจรจาอยู่ เช่น ประเทศอังกฤษ ก็อาจมีการเจรจาขอคืนโบราณวัตถุบางส่วน

วรรัตน์ ตานิกูลิ

เบญจมาศ เกกนิชะ

พื้ดการสุดสัปดาห์ 360°

Poo Jaddkam Weekend 360 Degree
Circulation: 850,000
Ad Rate: 400

Section: First Section/-

วันที่: เสาร์ 5 - ศุกร์ 11 มิถุนายน 2564

ปีที่: 12

ฉบับที่: 606

หน้า: 11(กลาง)

Col.Inch: 105.86 Ad Value: 42,344

PRValue (x3): 127,032

ศิลปิน: สีสี่

หัวข้อข่าว: "ทับหลังหนองหงส์-เขาโล้น" กลับสู่มาตุภูมิ "เก็บเข้ากรุ" หรือ "คืนถิ่นกำเนิด"

"ทับหลังปราสาทหนองหงส์" และ "ทับหลังปราสาทเขาโล้น" จัดแสดง ณ พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร เป็นเวลา 3 เดือน ระหว่าง มิ.ย.-ส.ค. 2564 (ภาพจาก กลุ่มเผยแพร่ฯ กรมศิลปากร)

“ทับหลังหนองหงส์-เขาโล้น” กลับสู่มาตุภูมิ “เก็บเข้ากรุ” หรือ “คืนถิ่นกำเนิด”

ท่ามกลางความปิติยินดี “ทับหลังปราสาทหนองหงส์” และ “ทับหลังปราสาทเขาโล้น” สมบัติล้ำค่าของชาติกลับคืนสู่มาตุภูมิ ภายใต้ปฏิบัติทางคืนโบราณวัตถุของรัฐ โดยมีภาคประชาชนขับเคลื่อนอย่างเต็มกำลัง แนวทางจัดการโบราณวัตถุ “สมบัติชาติ” หลังจากนั้นเป็นประเด็นสำคัญที่หลายฝ่ายกำลังจับตา

กล่าวสำหรับ “ทับหลังจำหลักลายพระยมทรงกระบือ” แห่ง “ปราสาทหนองหงส์ จ.บุรีรัมย์” และ “ทับหลังจำหลักลายพระอินทร์เหนือเกียรติมุข” แห่ง “ปราสาทเขาโล้น จ.สระแก้ว” เป็นประติมากรรมแกะสลักด้วยมือ ทำขึ้นจากหินทราย แต่ละชิ้นมีน้ำหนักกว่า 680 กก. เป็นศิลปะสมัยลพบุรี (ศิลปะเขมรโบราณในประเทศไทย) มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 16-17

โบราณวัตถุทั้งสองชิ้นถูกกักขังจัดแสดงอยู่ที่ พิพิธภัณฑสถาน **Asian Art Museum Chong-Moon Lee Center for Asian Art and Culture เมืองซานฟรานซิสโก รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา** ซึ่งมีหลักฐานภาพถ่ายว่า ทับหลังทั้งสองชิ้นเคยประดิษฐานอยู่เหนือกรอบประตูปราสาทของปราสาทหนองหงส์ จ.บุรีรัมย์ และปราสาทเขาโล้น จ.สระแก้ว คาดว่าถูกลักลอบนำออกจากประเทศไทยในช่วงสงครามเวียดนาม ช่วงปี 2508 หรือประมาณ 56 ปีที่แล้ว มีการซื้อขายในราคาชิ้นละ 15,000 ดอลลาร์สหรัฐ

หลังเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบจนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของสหรัฐฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานสืบสวนความมั่นคงแห่งมาตุภูมิสหรัฐฯ และกระทรวงยุติธรรมสหรัฐฯ ในการสืบสวนและรวบรวมหลักฐานต่างๆ ตลอดจนการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานไทยและผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดีของไทย จวบจนการพิจารณาสิ้นสุดคดี ผลปรากฏว่าโบราณวัตถุทั้งสองรายการ เป็นกรรมสิทธิ์ของประเทศไทย

จากนั้นสำนักงานสืบสวนความมั่นคงแห่งมาตุภูมิสหรัฐฯ ได้ส่งมอบให้กับกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส ในฐานะผู้แทนรัฐบาลไทย และจัดส่งโบราณวัตถุทั้งสองรายการคืนสู่แผ่นดินไทย

โดยสายการบินโคเรียนแอร์ไลน์ เมื่อวันที่ 28 พ.ค. 2564 ที่ผ่านมาก่อนทำการเคลื่อนย้ายทับหลังทั้ง 2 ชิ้น ไปยังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร เพื่อเข้าสู่พิพิธวงสรองต้อนรับ เบื้องต้นทับหลังทั้งสองจะถูกจัดแสดงที่พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร เป็นเวลา 3 เดือน (มิ.ย.-ส.ค. 2564) โดยเปิดให้ผู้สนใจเข้าชมสมบัติอันล้ำค่าของชาติ หลังจากนั้นจะมีการพิจารณาแนวทางจัดเก็บรักษาที่เหมาะสม ซึ่งขณะนี้ยังมีข้อสรุปว่าหลังจากจัดแสดง ณ พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร เป็นเวลา 3 เดือนแล้ว จะมีการจัดการโบราณวัตถุทั้งสองชิ้นอย่างไร จะจัดเก็บทับหลังทั้งสองชิ้นเข้าคลังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หรือจะหวนคืนปราสาทถิ่นกำเนิดที่เคยถูกลักลอบขโมยออกไป

ขณะเดียวกัน ส่วนท้องถิ่นเทศบาลและภาคประชาชนในพื้นที่ อ.โนนดินแดง จ.บุรีรัมย์ ร่วมกับนักโบราณคดีอิสระ ในนามกลุ่มสำนึก 300 องค์ จัดพิพิธวงสรองเพื่อบอกกล่าวสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้ง เตรียมยื่นหนังสือขอคืนทับหลังมาตั้งไว้ที่ปราสาทตามเดิม โดยเทศบาลฯ เตรียมเสนอแนวทางการดูแลตัวปราสาทอย่างเหมาะสมต่อกรมศิลปากร ยืนยันว่าท้องถิ่นและภาคประชาชนมีศักยภาพและงบประมาณในการดูแลโบราณสถาน

ขณะที่ ส่วนท้องถิ่นและชาวบ้าน อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว ไปรวมตัวกันที่ปราสาทเขาโล้น จ.สระแก้ว ช่วยกันทำความสะอาดโดยรอบปราสาทและทำพิธีขมา หลังทราบข่าวทับหลังที่หายไปนานกว่า 50 ปี กลับคืนสู่มาตุภูมิแล้ว

นายพรพงษ์ เสาวคนธ์ นายก อบต.ทัพราช อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว กล่าวว่า การได้ทับหลังคืนมา ถือเป็นขวัญกำลังใจกับพี่น้องคนไทย พ่อแม่พี่น้องชาวจังหวัดสระแก้ว พ่อแม่พี่น้องชาวตำบลทัพราช และอำเภอตาพระยา ได้เป็นที่ยึดเหนี่ยวต่อไป ทั้งนี้ ต้องรอที่ท่าของรัฐบาลว่าจะนำมาติดกลับไว้ที่ปราสาทเขาโล้นหรือไม่ หากนำทับหลังมาประทับไว้ที่ปราสาทเขาโล้น ส่วนท้องถิ่นจะเตรียมทำพิพิธวงสรองตามประเพณีพื้นบ้านตามขนบธรรมเนียมของคนใน

พื้นที่ต่อไป

ด้าน รศ.ดร.รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร กล่าวสะท้อนว่าสมบัติของชาติไม่จำเป็นต้องเป็นสมบัติของรัฐบาลเท่านั้น แต่เป็นของประชาชนด้วย ดังนั้น หลังจากจัดแสดงครบกำหนด 3 เดือนแล้ว ไม่อยากให้เก็บเข้าไปไว้ในคลัง เพราะทับหลังทั้ง 2 ชิ้นนี้ไม่ได้มีคุณค่าเฉพาะในแง่ของประวัติศาสตร์หรือโบราณคดีแต่มีคุณค่าในเรื่องของความตระหนักรู้ในคุณค่าของทรัพยากรทางวัฒนธรรม ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

สำหรับกระแสเรียกร้องในประเด็นนี้ นายประทีป เพ็งตะโก อธิบดีกรมศิลปากร เปิดเผยว่าการนำทับหลังกลับไปเก็บรักษาไว้ยังโบราณสถานที่ยังถนอมดูแลนั้นเป็นประเด็นละเอียดอ่อนต้องมองสองมุม อย่างแรกคือ เคยมีตัวอย่างกรณีทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ของปราสาทพนมรุ้ง จ.บุรีรัมย์ หลังจากกลับคืนสู่ประเทศไทยได้นำไปเก็บรักษาไว้ในโบราณสถานถนอมดูแล โดยต้องมีการบริหารจัดการและมีเจ้าหน้าที่ดูแล แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องยอมรับว่ามีข้อเสีย โดยเฉพาะปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมซึ่งมีผลต่อชิ้นงาน

ตามข้อมูลระบุว่า ทับหลังทั้งสองชิ้นยังอยู่ระหว่างศึกษาพิจารณาข้อดีและข้อเสียอย่างรอบด้าน เบื้องต้นคาดว่าจะเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร และจัดทำแบบจำลองเพื่อให้ห้องถนอมนำไปจัดแสดง มองว่าน่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุด เพราะสามารถเก็บรักษาโบราณวัตถุได้ดีกว่า

แน่นอนว่าประเด็นสำคัญของการเก็บรักษาโบราณวัตถุเก่าแก่ ต้องคำนึงถึงอุณหภูมิและสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม

นายอิทธิพล คุณปลื้ม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม และประธานกรรมการติดตามโบราณวัตถุของประเทศไทยในต่างประเทศกลับคืนสู่ประเทศไทย เปิดเผยแนวทางในการพิจารณาการดำเนินการอนุรักษ์ต่อโบราณวัตถุ 2 รายการ ข้อเสนอเบื้องต้นจะเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ที่อยู่ใกล้กับตัวปราสาทแห่งนั้นๆ โดยที่ปราสาทหนองหงส์ จ.บุรีรัมย์ ใกล้กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิมาย และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุรินทร์ ส่วนปราสาทเขาลิ้น จ.สระแก้ว อยู่ใกล้กับ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี และระหว่างที่โบราณวัตถุ 2 รายการจัดแสดงก็จะมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดูแล รักษาโบราณวัตถุให้ดีที่สุดต่อไป

สำหรับเบื้องหลังการส่งมอบทับหลังของสหรัฐฯ คืนสู่ประเทศไทยในครั้งนี้ เริ่มต้นจากการรวบรวมข้อมูลโดยกลุ่มสำนัก

300 องค์ นำโดย นายทองศักดิ์ หายวงษ์ และนักวิชาการอีกจำนวนหนึ่ง หลังจากพบเบาะแสเกี่ยวกับทับหลังทั้ง 2 ชิ้นระหว่างการเดินทางติดตามทวงคืนประติมากรรมสำริด "กรุประโคนชัย" จากปราสาทเขาปลายบัด 2 จ.บุรีรัมย์ ที่คาดว่าถูกโจรกรรมไปจำนวน 300 องค์ และหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญร่วมกับทางการไทยคือ ฝ่ายสืบสวนความมั่นคงมาตุภูมิ (HSI) นำโดย นายเดวิด เคลเลอร์ เจ้าหน้าที่พิเศษฝ่ายสืบสวนความมั่นคงมาตุภูมิ ที่บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินที่ถูกโจรกรรม (The National Property Act) ช่วยทวงคืนทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ถูกขโมยไป ให้กลับมาประเทศภูมิลำเนาได้อย่างชอบธรรม

การส่งมอบโบราณวัตถุที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์โบราณคดี และวัฒนธรรม คืนให้แก่รัฐบาลไทยและประชาชนไทยในครั้งนี้ สะท้อนการทำงานอย่างใกล้ชิดจากหลายหน่วยงานของไทยและสหรัฐฯ โดยเฉพาะสำนักงานสืบสวนความมั่นคงแห่งมาตุภูมิสหรัฐฯ หน่วยงานจากรัฐบาลกลาง ที่ทำหน้าที่โดยตรงในสอบสวนและดำเนินคดี เพื่อส่งโบราณวัตถุคืนให้แก่รัฐบาลต่างประเทศและเจ้าของโดยชอบธรรมมาแล้วกว่า 13,000 รายการ นอกจากนี้ระหว่างเดือน พ.ค.-ก.ค. 2564 ทางสหรัฐฯ จะดำเนินการส่งคืนโบราณวัตถุเพิ่มเติมอีก 13 รายการมาถึงยังไทย

ทั้งนี้ ปี 2560 รัฐบาลไทยได้เปิดปฏิบัติทวงคืนโบราณวัตถุ โดยรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 143/2560 ลงวันที่ 8 มิถุนายน 2560 แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามโบราณวัตถุของไทยในต่างประเทศกลับคืนสู่ประเทศไทย โดยได้มอบหมายให้ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ดำเนินการติดตามโบราณวัตถุของไทยกลับคืนสู่ประเทศอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

จวบจนปี 2564 จากความร่วมมือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ร่วมกันดำเนินการจึงบังเกิดผลสำเร็จสมบัติชาติซึ่งเป็นมรดกอันล้ำค่ากลับคืนสู่มาตุภูมิ ท่ามกลางความปีติยินดีของคนไทยทั่วประเทศ

แม้ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นปฏิบัติการฯ คิดเป็นสัดส่วนเพียง 5 เปอร์เซ็นต์ของโบราณวัตถุที่ถูกโจรกรรมส่งออกไปทั่วโลกก็ตาม อย่างไรก็ตาม ระหว่างปี 2557-2562 ประเทศไทยได้รับส่งมอบคืนโบราณวัตถุและศิลปวัตถุทั้งหมด 751 รายการ จากสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย และยังมีอีกประมาณ 260 รายการ ที่ยังต้องดำเนินการติดตามทวงคืน รวมถึง ยังมีอีกเป็นจำนวนมากที่ยังต้องสืบค้นต่อไป ■

ชาวสิ้นทั้งโลก

ปิดฉากชีวิตศิลปิน : นายชาย นครชัย อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมเปิดเผยเมื่อวันที่ 4 มิ.ย. ว่า นายอิทธิพล ตั้งโฉลก อายุ 75 ปี ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ปี 2551 ได้ถึงแก่กรรม ด้วยโรคพาร์กินสัน เมื่อบ่ายวันเดียวกัน ที่บ้านเลขที่ 49 ซอยอ่อนนุช 17 แยก 16 แขวงสวนหลวง เขต สวนหลวง กรุงเทพฯ ทายาทขอพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ วันที่ 6 มิ.ย. เวลา 16.00 น. ที่อาคารพระครูประจักษ์ วัดธาตุทอง กำหนดสวดพระอภิธรรม วันที่ 6-10 มิ.ย. เวลา 17.00 น. จากนั้นเก็บศพบำเพ็ญกุศลที่บ้าน 100 วัน กรมส่งเสริมวัฒนธรรมจะขอพระราชทานเพลิงศพ พร้อมมอบเงินช่วยเหลือร่วมบำเพ็ญกุศล 20,000 บาท และสนับสนุนค่าจัดทำหนังสือเผยแพร่ผลงาน 150,000 บาท.

เปิดตัวเปิดตา การศึกษาออกโรงเรียน

กัมการศึกษ

หัตถศิลป์งานแหงหยวก

ศิลปะการแหงหยวก ศิลปะพื้นบ้านที่มีต้นกำเนิดมาตั้งแต่สมัยอยุธยา มีการพัฒนาเรื่อยมาทั้งรูปแบบและวิธีการจนกลายเป็นศิลปะของเพชรบุรี สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน โดยประเทศไทยเป็นชาติแรกและชาติเดียวในโลก ที่มีงานช่างแหงหยวก

แต่เดิมศิลปะการแหงหยวก ใช้ในการตกแต่งเมรุในพิธีเผาศพให้มีความวิจิตร แต่ปัจจุบันมีการนำศิลปะการแหงหยวกไปใช้ในพิธีมงคลหรือประกอบตกแต่งสถานที่ในงานสำคัญต่างๆ

ครูทวีศักดิ์ ห่วงจันทร์ ครูช่างฝีมือหัตถศิลป์งานแหงหยวก ในฐานะทายาทรุ่นที่ 3 ของงานแหงหยวกประกอบเครื่องสด สายสกุลช่างวัดจำปา เมืองเพชรบุรี เครือข่ายศิลปินสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เล่าว่า ได้เกิดในครอบครัวสกุลช่างจึงได้สืบสานศิลปะการแกะสลักและแหงหยวกจากครอบครัว และเรียนเพิ่มเติม โดยเฉพาะงานแกะสลักดอกไม้ของช่างวัดจำปา ซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางด้วยลวดลายที่มีเอกลักษณ์งดงามอ่อนช้อย มีการดัดแปลงเครื่องมือจากภูมิปัญญาของช่างไม้มาช่วยสร้างลวดลายให้ประณีตยิ่งขึ้น

“งานแหงหยวก สกุลช่างวัดจำปา เหลือเพียงตนเป็นผู้สืบทอดองค์ความรู้ในศิลปะแขนงนี้เอาไว้ จึงตั้งปณิธานว่า “จะรับงานแหงหยวกเพื่อเผยแพร่เป็นความรู้ทางวิชาการและสาธารณประโยชน์โดยไม่คิดมูลค่า มีเพียงค่าก่านัดครู (เงินค่าบูชาครูใส่พานดอกไม้รูปเทียน) และค่าแรงของช่างที่มาช่วยงานเท่านั้น” ครูทวีศักดิ์ เล่าอย่างออกรสเพิ่มขึ้น

ครูทวีศักดิ์ บอกด้วยว่า แบบอย่างในการจัดงานแหงหยวกประกอบเครื่องสดที่ครบเครื่องทั้ง 4 กระบวนการนั้นได้จัดขึ้นในงานประจำปีสัมมนา ศิลปวิถีถิ่นเกาะศาลเจ้า และงานแหงหยวกประกอบเครื่องสด ในงานพระราชทานเพลิงศพ อ.อังกูร กัลยาณพงศ์ ศิลปินแห่งชาติ นำแนวคิดเรื่องธาตุทั้ง 4 มาใช้ประกอบงานแกะสลัก โดยด้านบนแกะสลักรูปทวดา “พระมาตุลี” ส่วน

เสาทั้งสี่ต้น แกะสลักมังกร แทนธาตุไฟ ภูยานาคแทนธาตุน้ำ ธาตุดินเป็น เหา (จะเข้ผสมภูยานาค) ส่วนธาตุลมเป็นรูปปีกษานาคา (ภูยานาคผสมกับนก) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่างานแหงหยวกตระกูลห่วงห่วงจันทร์ คือ การสอดแทรก ภูมิปัญญาเชิงช่าง ผสมผสานองค์ความรู้ด้านขนบประเพณี และความเชื่อเกี่ยวกับไตรภูมิฯ โดยถ่ายทอดผ่าน 4 กระบวนการเพื่อช่วยให้งานหัตถศิลป์ มีความสมบูรณ์ ได้แก่ 1.งานก่อสร้าง ออกแบบ และงานเขียนลาย 2.งาน แกะสลักประกอบเครื่องสด 3.งานดอกไม้สด และ 4.งานแหงหยวก

งานฝีมือแหงหยวกประกอบเครื่องสด สายสกุลช่างวัดจำปา เมืองเพชรบุรี โดยครูทวีศักดิ์ ห่วงจันทร์ ที่มุ่งหวังจะสืบสาน สืบทอดและอนุรักษ์ มรดกทางศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่แผ่นดินไทยต่อไป.

สำหรับผู้ที่มีความสนใจที่จะได้รับความรู้งานแหงหยวก สามารถรวมกลุ่มกันตามประเภททักษะฝีมือที่ตนเองถนัดและแจ้งความจำนงมาได้ที่กล่องข้อความใน เฟซบุ๊ก : ทวีศักดิ์ ห่วงจันทร์ โดยขอให้มีคุณสมบัติ มีใจรัก มีพื้นฐานความรู้ด้านศิลปะการออกแบบ การแกะสลัก และต้องการสืบทอดเอกลักษณ์ในงานแหงหยวก สายสกุลช่างวัดจำปา เพื่ออนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ต่อไปอย่างแท้จริง.